

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת וַיֵּצֵא

יב' כסלו תשפ"א

יציאת השבת:

17:14

ירושלים: 17:15

הפטרה: ועמי תלואים. אשכ' ויברח יעקב.

יציאת השבת ר"ת 17:35

ברכת הלבנה

גיליון 596

כניסת השבת:

16:04

ירושלים: 16:00

קורונה - לָחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לִלְבֹּשׁ

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

רבים שואלים: מה לימדה אותנו מגפת הקורונה? מלבד, האחריות ההדדית ועשיית חסד, בתרבות השפע בה אנו חיים, אנו לומדים בעיתות משבר להעריך את הדברים הבסיסיים, החשש ממחסור מוצרי יסוד ועוד. כעת נוכל להבין כי ההבטחות ליעקב לא היו דבר של מה בכך, אף שבמבט ראשון הן נראות בסיסיות ביותר.

במדרש (בראשית רבה, ויצא, פרשה ע') מובא: "עקילס הגר נכנס אצל רבי אליעזר, אמר לו: הרי כל שבחו של גר, שנאמר (דברים י, יח): 'ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה'. אמר לו רבי אליעזר: וכי קלה היא בעיניך דבר שנחבט בו זקן (יעקב אבינו) 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש' והושיטו (הקב"ה) לו לגר בקנה?" ההבטחה ל'לחם לאכול ובגד ללבוש' נראית כבסיסית וקטנה, אך באמת היא גדולה ועצומה.

בעניין זה, מסופר על רב אחד בדור הקודם, אשר היה חי בעוני רב וסבלו הוא ובני ביתו מחרפת רעב. ופעם בימי החורף, כשראה שתם האוכל בבית לקח את מעיל הפרווה אשר לו ומשכנו תמורת הלוואה דחופה לצורכי הבית הבסיסיים. כשהגיע חזרה לביתו כשהוא רועד בכל גופו ללא מעילו, אך עם ככר לחם למאכל לבני ביתו, אמר: עכשיו הבנתי היטב את תפילת יעקב אבינו שבקש: "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש", ולא שהתקיים בו כמוני: "בגד לאכול", שהרי הוא היה צריך למכור את בגדו או למשכנו כדי שיהיה לו לחם לאכול. ומכאן כמה טובה כפולה ומכופלת שיש לכל אדם להודות לבורא עולם הנותן לו לחם לאכול ובגד ללבוש, ומוסיף לו עוד כהנה וכהנה טובות.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

הליכת יעקב לחרן - יציאת צדיק העושה רושם

יעקב אבינו הולך בדרכו לחרן. ידוע חלומו המופלא של יעקב וגילוי ה' הנלווה אליו, אך לא רק בחלום היה גילוי אלא גם בעצם ההליכה.

בדרכו של יעקב אבינו לחרן שוקעת לו השמש והוא הולך לישון. קודם לכן יעקב אוסף ומסביבו אבנים. וברש"י: "עשאו כמין מרוב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות. התחילו מריבות זו את זו. זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאו הקב"ה אבן אחת, וזהו שנאמר: 'ויקח את האבן אשר שם מראשותיו'". רבותינו למדו משינוי הלשון בפסוקים את הדבר המופלא הזה. בתחילה נאמר בלשון רבים "ויקח מאבני המקום" ולבסוף נאמר בלשון יחיד: "ויקח את האבן" מכאן שנעשו כל אותם אבנים לאבן אחת.

מוסר גדול יש במעשה זה, עד כמה הבריאה רוצה לעשות רצונו של האדם השלם. ידענו שישנם בני אדם הרוצים לסייע ולעשות רצונו של אדם גדול מהם, אפילו בעל חיים רוצים לעשות רצון אדונם, לא רק במובן הפשוט כמו כלב אל אדונו, אלא כמו חמורו של רבי פנחס בן יאיר וחמורו של רבי חנינא בן דוסא, שלא היו אוכלים את שאינו מעושר.

כיום מכיר המדע שיש רגש והבנה אפילו בצומח ומעודדים בני אדם לדבר אל העציצים שלהם ולשיר להם! ואולם מסיפור יעקב אנו למדים שאפילו הדומם כאבן רוצה לעשות רצונו של האדם השלם.

העולם נברא לשימוש האדם... אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו, הנה הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו, ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבוד בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו. (רמח"ל).

וכעניין זה כתב הגאון רמח"ל בספרו מסילת ישרים (פרק א') בבאור חובת האדם בעולמו: "ואם יהיה לבן חיל וינצח וינצח המלחמה מכל הצדדין, הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה לדבק בבוראו ויצא מן הפרוזדור הזה ויכנס בטרקלין לאור באור החיים, וכפי השיעור אשר כבש את יצרו ותאוותיו ונתרחק מן המרחיקים אותו מהטוב ונשתדל לדבק בו כן ישיגהו וישמח בו.

ואם תעמיק עוד בעניין תראה כי העולם נברא לשימוש האדם, אמנם הנה הוא עומד בשקול גדול, כי אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו, הנה הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו, ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבוד בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו.

כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך, והוא כעין מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (חגיגה דף יב, א) בעניין האור שגנו הקדוש ברוך הוא לצדיקים, זה לשונם: "ויכין שראה אור שגנו הקדוש ברוך הוא לצדיקים שמת, שנאמר (משלי יג, ט): 'אור צדיקים ישמח'".

ובעניין אבני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו אמרו (חולין צא, ב), "אמר רבי יצחק, מלמד שנתקבצו כלן למקום אחד והיתה כל אחת אומרת, עלי יניח צדיק ראשו". והנה על העיקר הזה העירונו זכרונם לברכה במדרש קהלת, שאמרו זכרונם לברכה (קהלת רבה ז), "ראה את מעשי האלהים" וגו' - בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן - עדן ואמר לו, ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הן, וכל מה שבראתי - בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי". עד כאן לשונו.

וכן כתב הרמב"ם (בהקדמה למשנה אות ח) שכל עבודתם של בני אדם (החושבים שהם עובדים לצורך עצמם או לצורך ממון) באמת הם לצורך החכם שימצא כל צורכו מזומן לפניו וכדברי האומר: "לולי המשתגעים נשאר העולם חרב".

הרמב"ם משכלל תפיסתו זו, ומקשה: שיש אדם כסיל שיש לו עבדים, ולכאורה אין זה משרת לאדם השלם?! ומתריץ: שאדם זה פעמים יצווה לעבדיו לבנות ארמון כליל יופי ולנטוע כרם חשוב, כמו שיעשו המלכים. ואפשר שיהיה הארמון ההוא מזומן לאיש חסיד יבוא באחרית הימים ויחסה יום אחד בצל קיר מן הקירות ההם, ויהיה לו דבר זה סיבה להינצל ממוות. כמו שאמר (איוב כו, יז): 'כין - וצדיק ילבש'. או יקחו מן הכרם ההוא כוס יין לתרופה וינצל בו איש תמים. וכן מנהג הקב"ה אשר העביד בה הטבע "עצות מרחוק אמונה אומן".

ובעניין שאמרו בגמרא (ברכות נח, ע"א): כי בן זומא היה עומד על הר הבית והיה רואה את ישראל העולים לחוג ואומר: "ברוך שברא כל אלה לשרתנו". (וברש"י: שהם חורשים וזורעים וקוצרים - והוא מוצא הכל מוכן לפניו). כי היה [בן זומא], עליו השלום, יחיד בדורו. הא למדת שכל הבריאה נוצרה כדי לשרת את האדם השלם, ורק אדם בעל נפש, ובעל אמונה גדולה בבורא עולם יזכה ויבחין בדבר.

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

"ויחלו והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (כח, יב) בבעל הטורים כתב: "סולם בגימטריא ממון ובגימטריא עוני, כי זה ישפיל וזה ירים". אכן, הממון הוא כמו סולם. אם משתמש אדם בממונו לקיום מצוות, צדקה וחסד, הרי הוא עולה ממדרגה למדרגה בסולם בבחינת 'זה ירים'. אך אם משתמש בכסף רק לצורכו או שאינו מוציאו כלל, הרי הוא בכלל זה ישפיל, וכמאמר החכם: "ראיתי כסף שמור לבעליו לרעתו".

סולם בגימטריא מאה שלושים ושיש - וכן מניין צום, קול וממון. לרמוז כי כל אחד מהדרכים הנ"ל היא סולם מוצב ארצה ובידו של כל אדם לעלות ולטפס על שלביו להגיע השמימה. וכמאמר רבותנו: "תפילה (קול) ותשובה (צום) וצדקה (ממון) - מעבירין את רוע הגזירה". והרי הם בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

הפרשת תרומות ומעשרות:

בפרשה מבטיח יעקב לעשר, "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", להלן דיני מעשר ונוסח ההפרשה:

כל גידולי קרקע הגדלים בארץ ישראל בבעלות יהודי, חייבים בתרומות ומעשרות. וכל גידול קרקע שאינו ידוע אם הופרשו ממנו תרומות ומעשרות או לא, הרי הוא בחזקת דמאי, וחייב להפריש ממנו תרומות ומעשרות בלי ברכה וה"ה לפירות שביעית. ואם ודאי שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות מופריש בברכה, והיינו שלפני שיפריש יברך את הברכה ואחר כך יאמר את נוסח ההפרשה:

[בשנים ג, ו, לשמיטה מפריש מעשר עני ואילו בשנים א, ב, ד, ה מפריש מעשר שני.
שנת תשפ"א היא שנה שישית למעשרות ולפיכך מפרשים מעשר עני].

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ
תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת:**

אם צריך להפריש מעשר שני - בפירות של שנים אבד"ה
לפני שיאמר את נוסח פדיון מעשר שני, אם מעשר טבל ודאי [לא משנת השבע] יברך גם ברכה זו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל פְּדִיוֹן
מַעֲשֵׂר שְׁנִי:**

נוסח הפרשת תרומות ומעשרות:

לוקח מן הפירות מעט יותר מאחוז ומבדילו מן הפירות ואומר:

יוֹתֵר מֵאֶחָד מִמָּאָה שִׁישׁ כָּאֵן הָרִי הוּא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה בְּצַד צְפוֹנוֹ (אם מעשר כמה מינים יחד
יאמר - כָּל מִין עַל מִינוֹ): אוֹתוֹ אֶחָד מִמָּאָה שִׁישׁ כָּאֵן וְעוֹד תִּשְׁעָה חֲלָקִים כְּמוֹתוֹ בְּצַד צְפוֹנוֹ שֶׁל
הַפְּרוֹת (אם מעשר כמה מינים יחד יאמר: כָּל מִין עַל מִינוֹ) הָרִי הוּא מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן:

אוֹתוֹ אֶחָד מִמָּאָה שְׁעִשִּׁיתוֹ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן, עֲשׂוֹי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר (אם מעשר כמה מינים יחד
יאמר - כָּל מִין עַל מִינוֹ): וּמַעֲשֵׂר עֲנִי בְּצַד דְּרוֹמוֹ (אם מעשר כמה מינים יחד יאמר - כָּל מִין עַל מִינוֹ):
וְאִם צָרִיךְ מַעֲשֵׂר שְׁנִי יִהְיֶה מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּדְרוֹמוֹ (אם מעשר כמה מינים יחד יאמר - כָּל מִין עַל מִינוֹ),
וּמִחֻלָּל הוּא וְחוֹמָשׁוֹ עַל פְּרוּטָה בְּמִטְבֵּעַ שְׁיַחְדָּתִיָּה לְחֻלּוּל מַעֲשֵׂר שְׁנִי: אִם הוּא רִבְעִי יִהְיֶה
מִחֻלָּל הוּא וְחוֹמָשׁוֹ עַל פְּרוּטָה בְּמִטְבֵּעַ שְׁיַחְדָּתִיָּה לְחֻלּוּל מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְרִבְעִי:

מכון התורה והארץ מאפשר לציבור הרחב לקיים את מצוות המעשר כהלכתה, מנוי בטלפון: 08-6847325

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0577788483

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - גלב"ע יב' תמוז תשע"ז



עלון זה מוקדש:

לרפאית: אברהם ולאה ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ויהושע לוי, ביבה אלימלך, ישי הלוי, עוזר בן עשה, תקוה בת עזיה, אלגרה בת גאן, אסתר בת זרבה, מול בת ענלה,
אברהם בן דוד, רחמים בן סולמנה, הרצל בן אביגיל, אילנה בת סליחה, ישי ודוד לוי, חנה בת זוהרה, מיכל מוריה אדיר, יוסף בן בן מיכל, שמעון אהליא, יצחק דרעי הי"ו.
להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, דוד גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.
לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף זצוק"ל, הגר"מ אליהו זצוק"ל, רבי מסעוד מלול זצ"ל, רבי יצחק שושן זצ"ל, רבי יעקב שושן, יונה יונה, סופר מנחם, מוקמים חיים דרעי,
דוב אברהם צוקרמן, נדיר חום, ישראל אברהם תן, שלמה בן מרים, יצחק ועזרם אטאם, אורן מועלם, אליהו מיטל, דוד גוססברג, עמוס דמרי, רז שלמה, סימנאב משה יחזקיה,
יצחק זק בן סליחה נעים משה, ארזן מורח, יצחק ושמחה אלוה, נסים וסליחה שושן, מרים שבעון, יפה גורי, ליטל שבת, דנה יצחק, אסתר חוד, אסתר בת תורא, אליהו בת פריחת,
תרצה וזרחן, אסתר ועשר נחום, דן וטעה זורע, דניאל אלמלית, יצחק ולאה אסתר, אליהו אדיר, עזיה עזרים, חות יעקב, חנה דוד לוי, יונה שרעבי, מרים יחזקיה, נעמה בת מנחם,
לאהיה מדר, זוהרה בת חנה, עליזה כהן, שרה אליהו, אברהם אדיר, מיכאל ועקני, חסיה ששפטוש, עשה דוד, ברכה סופר, כמיוה דוד, כמיוה כהן, אלס מוטל, אלה שחר ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוז, רפאל פריי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה